

JULIO LE PARC

Experimentplats för upplevelse av ögats,
kroppens och tingens rörelser

Moderna Museet tackar Julio Le Parc och Argentinas
Ambassadör Eduardo T. Pardo för gott samarbete.

Moderna Museet Stockholm
11 januari – 16 februari 1969
Moderna Museets utställningskatalog Nr 78

Vad kan en konstnär av min generation göra i nuvarande stund? En konstnär med den tvetydiga ställning som är min. En komprometterad konstnär som är införstådd med det existerande kulturella systemet och som är medveten om det. En konstnär som lika klart som jag ser hur lätt bourgeoisien suger upp och införlivar varje konstnärligt nyskapande. En konstnär som, liksom jag själv, trots alla försök att förvandla skapandets och verkets villkor samt dess förhållande till åskådaren, är medveten om begränsningen av sin insats och om det motsägelsefulla i en aktion som utlöses inom en orubbad konstnärlig miljö. Vad kan vi göra?

Jag har länge varit medveten om att denna dubbelsidiga situation kunde motsvaras av en dubbelsidig attityd. Vetat att man kunde stödja sig på det kulturella systemet (med vad det erbjuder i form av erkännande, publik, ekonomiska medel) samtidigt som man försökte luckra upp detta systems stelade struktur och sålunda skapa förutsättningarna för dess likvidering.

Och detta på två sätt:

Det första bestod i att framhäva de motsägelser som finns i den konstnärliga miljön, i den roll som konsten spelar i samhället, och våra egna motsägelser. Detta kunde vi åstadkomma genom det skrivna ordet, genom olika manifest, offentliga uttalanden och dialoger, genom att byta tankar med andra konstnärer o. s. v. Syftet var framför allt att upplysa framtida generationer, att få dem att se konstens dolda aspekter. Det andra sättet bestod i att försöka förvandla, i den mån vi hade möjlighet till det, konstens grundelement, d. v. s. konstnären, hans verk och dess förhållande till publiken. Längs detta dubbla spår har jag utvecklat en betydande verksamhet sedan 1960 inom **Groupe de Recherche d'Art Visuel**.

I nuvarande stund, efter den mäktiga maj-juni-flodvågen över Paris, har vi med helt andra villkor att göra, även om situationen inom den konstnärliga miljön ännu är nästan oförändrad. Två månaders bestridande av gängse uppfattningar förmår inte rubba en människokonditionering som fått pågå sedan urminnes tider. Vanorna består. Målarna fortsätter att åstadkomma sina verk, gallerierna och museerna att utställa dem, kritikerna att recensera dem, konsthandlarna och konstsamlarna att ge dem ett penningvärde och "den breda publiken" förblir — med all rätt — likgiltig. Likgiltig och med en känsla av främlingskap inför en klasspräglad konst, en konst som endast bourgeoisien — om ens den — kan anamma, en konst som inom sig bejaktar och bekräftar alla de privilegier som följer med makten, en konst som främjar beroendet och passiviteten i sinnena. Och ändå har maj-juni-upplevelserna skapat ett djupare tvivel, de har på ett fruktbart sätt gynnat de potentialer som kan ge upphov till nya företag. Det som förestår är kanske, än en gång, den vanliga kapploppningen mellan konstnärens strävan att utvecklas förbi den konstnärliga situationen och samhällets förmåga att anamma, integrera, utnyttja denna strävan för sina egna ändamål.

Man måste (i maj-händelsernas anda) fortsätta att verka för en reell värdeminskning av myterna. Av sådana myter som makten stödjer sig på för att förbli allenarådande. Dessa myter återfinnes även inom konsten: myten om det unika objektet, myten om skaparen av unika objekt, myten om framgången eller — det som värre är — myten om möjligheten till framgång.

Liksom den politiska makten (den må vara s. k. demokratisk eller diktatorisk) uppvisar konsten ett förhållande där en minoritet råvar över de beslut som majoriteten är beroende av. Konsten ingriper i utformningen av människans tankevärld genom att bestämma vad som är bra och vad som är dåligt. På så sätt hjälper

den att kvarhålla sinnena i en passiv och beroende ställning; den särskiljer, skapar kategorier, normer, värden. Alla som idkar konst eller deltar i konstlivet är egentligen tjänande andar. De flesta i bourgeoisiens, i systemets tjänst.

Vore det så att vi saknade all möjlighet att stå emot den konditionering som den konstnärliga miljön påtvingar oss, all möjlighet att ifrågasätta de värden som omgärdar konsten, all möjlighet att föra en kamp – hur begränsad den än är i sina konsekvenser – mot det sociala systemets utlöpare i konsten, all möjlighet att inleda en levande dialog med socialproblematiken, skulle konstnärens attityd endast vara ett ovillkorligt eller omedvetet stöd för systemet, eller begränsas till ett individualistiskt agerande med skenbar neutralitet.

I nuvarande stund – och det framstår tydligare än någonsin – kan konstproblemet inte betraktas som en intern kamp mellan olika tendenser, utan snarare som en tyst kamp som nästan övergått till öppet krig mellan sådana som medvetet eller ej sätter värde på systemet, vårdar om det, försöker hålla det vid liv, och dem som – medvetet eller ej – med sin verksamhet och den position de intar vill spränga systemet genom att finna och uppfinna sprickor och förvandlingar.

Kampen blir mera verklighetsbetonad och radikal när vi ifrågasätter oss själva – ifrågasätter vår attityd, vår produktion, den plats vi intar i samhället. Så och endast så kan vi undvika den kluvenhet som gör det möjligt för oss att inta en progressiv position på det politiska planet och samtidigt behålla konstnärens särskilda privilegier.

Det är just denna genom tyst överenskommelse bestående vägran att föra ifrågasättandet ända in i ateljéerna – denna vägran man finner även hos målare och skulptörer som ifrågasätter det sociala systemet – som skapar illusion av att vi gör en insats mot systemet samtidigt som vi slipper se att vi tillhör det.

Ett effektivare sätt att åstadkomma en genomgripande förvandling av systemet (samtidigt som vi stödjer massrörelserna) är att göra allvarliga försök att införa djupgående förändringar inom varje område.

Vi kan inte längre sätta vår tillit till yttre krafters förmåga att åstadkomma förvandlingar. Även i den konstnärliga miljön är det endast ur grundskiktet som all verklig förvandling framspringer. Det är detta (socialt konditionerade) skikt som genom sitt beteende accepterar systemet, och endast det som, genom att ändra sitt beteende, kan spränga systemet.

Det tycks mig vara föga effektivt att inifrån den konstnärliga miljön angripa vårt kulturella system genom att lägga hela skulden för dess brister på något abstrakt, något obestämt i tid och rum, ett diffust "något" som skulle vara ansvarigt för vad konsten är i dag och som ibland kallas Malraux, ibland konsthandlarna, ibland konstkritikerna, ibland museicheferna, men nästan aldrig målarna själva. Man förklarar t. ex. när man vill ifrågasätta det berättigade i Paris-salongerna, att Musée d'Art Moderne's väggar är urtaskiga, att utrymmena är för smått tilltagna, att publiciteten inte förmår locka folk o. s. v., men mycket sällan hör man konstnärer säga att salongerna och konstutställningarna saknar samhällstyngd därför att själva basprodukten (konstverket) är utan tyngd; att konstverket är en marginalprodukt som nästan alltid är behäftad med anpassningens neutralitet, eller också att den vill vara både engagerad och "konstnärlig"; att det enda som dessa salonger och utställningar förtjänar är vad de får: publikens likgiltighet — detta publikens försvarsvapen; att all strävan som går ut på en större spridning av dessa kulturprodukter (konstnärlig utsmyckning av fabriker, na o. s. v.) har som enda effekt att värna om människornas andliga konditionering genom att få den accepterad ännu en gång genom beslut av en minoritet.

För oss konstnärer som på ett betänkligt sätt inbegrips i systemet och som är medvetna om problemen, återstår en uppgift att fylla: att genom vår "franc-tireur"-verksamhet öppna den konstintresserade ungdomens ögon för den konstnärliga miljöns fällor. Det mest angelägna är att kollektivt ifrågasätta privilegiet om individuellt skapande. Men denna fundamentala revolution blir kommande generationers uppgift, en uppgift för människor som från starten har en annan vision än vår och som i lägre grad än vi är konditionerade av och inbegripna i systemet.

Vad återstår för oss att göra?

Ett förarbete: att skapa förutsättningarna för en sådan kulturrevolution:

Att sätta upp den konstnärliga miljöns motsägelser i blickpunkten.

Att uppställa en del etappmål på vägen mot en förvandling.

Att avskaffa de förutfattade meningarna om konstverket, om konstnären och om de myter som båda givit upphov till.

Att utnyttja sin yrkeskvalifikation varje gång man därigenom kan ifrågasätta de kulturella strukturerna.

Att förvandla våra anspråk på att skapa konstverk till ett sökande efter övergående konstuttryck som framhäver folks förmåga till handling.

Att inrikta oss på en förvandling av konstnärens roll: från individualistisk skapare till någon sorts aktiviserande faktor som lockar folk ur sitt beroende och sin passivitet.

Att se fram emot kollektiva experiment genomförda med både existerande och nyskapade medel utanför museerna, gallerierna o. s. v., och detta inte för att sprida "kultur" utan för att genom sådana urladdningar åstadkomma nya situationer.

Att målmedvetet skapa störningar i det konstnärliga systemet och i dess mest representativa yttringar.

Att verka för att på annat håll skapa grupper med likartade avsikter för att sedan utbyta erfarenheter.

På så sätt kan en verksamhet uppstå som utvecklas parallellt med den konstnärliga miljös, en påstridig verksamhet som ifrågasätter denna miljö samtidigt som den försöker infoga sig själv i verkligheten och vid varje tillfälle uppfinner lämpliga medel härför.

Vad mig beträffar ser jag min attityd inom den konstnärliga miljön på tre olika plan, vilka innebär:

1° Att fortsätta (tills nya möjligheter uppenbarar sig), att använda detta samhälles ekonomiska medel med ett minimum av mystifikation. Under ett övergångsstadium kan multiplerna erbjuda det lämpliga medlet härför.

2° Att fortsätta att avmystifiera konsten och avslöja dess inneboende motsägelser, ensam i mån av personliga resurser eller tillsammans med andra personer och grupper; detta genom att utnyttja en viss prestige som ger oss tillträde till de existerande spridningsmedlen, eller genom att skapa nya.

3° Att fortsätta att försöka skapa (framför allt med andra människor) sådana situationer där publikens beteende tränar upp den till handling.

Det är mycket möjligt att dessa tre plan kommer att skära in i varandra under min verksamhets utveckling och att vissa motsägelser uppstår. Men en verksamhet, som på en gång skall ingå i verkligheten och förvandla den, måste utnyttja de existerande möjligheterna samtidigt som den skapar förutsättningar för en radikalare omvandling. Den får inte vara dogmatisk, inte heller stel.

Julio Le Parc i Opus International nr 8, 1968

Översättning: Malou Höjer

Julio Le Parc är född den 23 september 1928 i Mendoza, Argentina.

Han är en av grundarna av Groupe de Recherche d'Art Visuel.

Han fick Venedigbiennalens stora pris 1966.

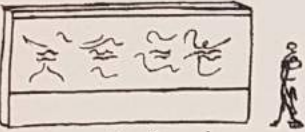
Sedan 1958 är han bosatt i Paris.

Le Parc Moderna Museet - Stockholm Janvier 1968

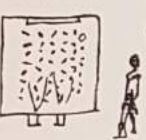
1- continuuel-lumiere cylindre.
 $\varnothing 3m \times 50m$.
 1962-67

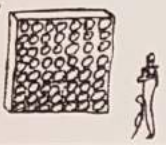
2 continuuel-lumiere avec forme en contorsion (mural).
 $492 \times 250 \times 25$ 1966

3 continuuel-lumiere
 $215 \times 200 \times 20$
 1960-68

4 continuuel-lumiere avec 49 cylindres
 $203 \times 203 \times 30$
 1962-68

5 continuuel-lumiere au plafond
 $350 \times 350 \times 25$
 1962

6 continuuel-lumiere en profondeur
 $43 \times 110 \times 163$
 1960-68

7 continuuel-lumiere en profondeur
 $125 \times 66 \times 35$
 1960x66

8 continuuel-lumiere

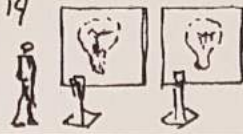
12 mouvement surprise avec lumiere pulsante
 $102 \times 245 \times 20$
 1966

13 lumieres en rotation
 $60 \times 60 \times 50$
 1964

14 lampe pulsante projectee
 1967

15 mouvement surprise avec lumiere pulsante
 $180 \times 50 \times 30$
 1968

16 lumiere pulsante violet et verte.
 $80 \times 80 \times 46$
 1966

17 cercle avec lumiere pulsante
 $30 \times 30 \times 20$
 1967

17^B continuuel-mobil arpent sur arpent
 $100 \times 100 \times 10$
 1960-67

18 continuuel-mobil arpent sur noir
 $100 \times 100 \times 10$
 1960x67

19 continuuel-mobil arpent sur vert.
 $100 \times 100 \times 10$
 1960-67

20 continuuel mobile transparent
 $155 \times 60 \times 10$
 1960-66

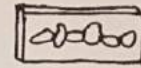
21 continuuel-mobil

25 cercle en contorsion sur trame
 $123 \times 123 \times 20$
 1966

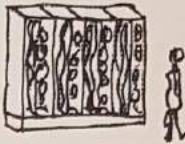
26 six cercles en contorsion
 $102 \times 245 \times 20$
 1967

27 lames en contorsion sur trame
 $163 \times 103 \times 16$
 1966

28 formes virtuelles par déplacement du spectateur
 $203 \times 240 \times 30$
 1966

29 boules sur ressorts
 $250 \times 300 \times 30$
 1963-67

30 trame a manipuler
 $120 \times 120 \times 10$
 1965

31 miroir en vibration
 $220 \times 50 \times 30$
 1965

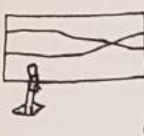

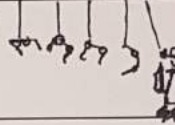
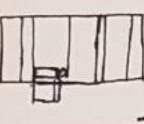

32 sol instable
 $300 \times 300 \times 8$
 1964

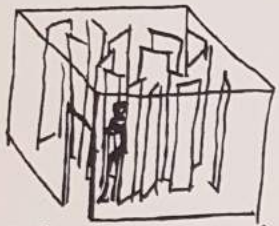

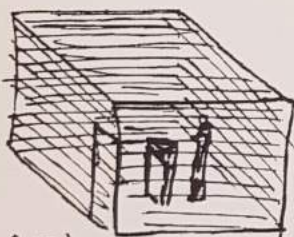
33 passage a miroir curve
 $200 \times 200 \times 100$
 1963-66

<p>8 continuuel - lumiere 90x90x24 1960-66</p>	<p>21 continuuel - mobil 125x125x125 1964</p>	<p> 1963-66 34 miroirs 1965</p>
<p>9 double projection d'une ligne curve 1968</p>	<p>22 Trame alterée 60x60x60 1965</p>	<p>35 lunettes 1965</p>
<p>10 double projection de lignes verticales 1968</p>	<p>23 double forme en contorsion 300x70x20 1968</p>	<p>36 ensemble de mouvements surprises 123x366x20 1967</p>
<p>11 lumiere sur ressort 1964</p>	<p>24 forme en contorsion 203x53x20 1967</p>	<p>37 cinq mouvements surprise 220x30x30 1966</p>
<p>38 Table jeu avec 20 boules de ping-pong. 120x120x20 1965</p>	<p>MULTIPLES. Editions Denise Rene N°1. continuuel - mobile. Edition 1966 Après thèmes développés depuis 1960. Six fonds et six ensembles différents de mobiles inter- changeables. 98x40x8.</p>	
<p>39 jeu avec une boule de ping-pong 151x22x15 1965</p>	<p>N°2 continuuel - lumiere cylindre 1962-66. 82x62x17</p>	<p>N°21 deux rubans en contorsion sur Trame Edt. Prototype</p> <p>N°22 ruban en contorsion Edition 1968 100x30x15</p>
<p>40 ruban en vibration 300x20x20 1967</p>	<p>N°3 continuuel mobil 1963 Edition 1966 3 app 72x20x15</p>	<p>N°23 continuuel - lumiere 1960 Edition 1968 100x100x15 2 exp.</p>
<p>41 mouvements horizontaux 1966</p>	<p>N°4 Formes virtuelles par deplacement du spectateur 1965 Edition 1966 50x40x20. 2 app.</p>	<p>Scrigraphies. A six séquences propres ambivalentes. 1959. 66x66. 2 exp.</p>
<p>42 cloison pille miroir 200x200x10 1966</p>	<p>N°5 continuuel - lumiere forme en contorsion Edition 1966 84x50x26 2 app</p>	<p>B séquences propres ambivalentes 1959 66x66 2 exp.</p>
	<p>N°7 continuuel - lumiere 1963 Edition 1966</p>	<p>C séquences propres</p>

42 maison pille
miron
200x200x10
1966

43 cellule (A) avec des plaques
reflechissantes et mobiles
250x350x350 1963

44 cellule (B) avec projection en
vibration 250x350x350
1968

45 Sequences progressives
ambivalentes de 14
couleurs 1959.
Jouette 67x67

46 Sequences progressives
ambivalentes de 14
couleurs 1959
Jouette 67x67

47 Sequences progressives
ambivalentes de 14
couleurs 1959
76x76 Jouettes.

 Edition 1966
84x50x26
2 exp.

N°7 Continuel - lumiere
1963 Edition 1966
123x42x18

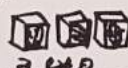
N°9 Jeu visuel
Edition 1966
57x57x4

N°11 Continuel - mobil
argent sur argent
Edition 1967
100x40x5

N°12 Sphère reflexissante
Edition 1967
50x50x7

N°13 Continuel - mobil
argent sur noir
Edition 1967 100x40x5

N°14 Continuel - mobil
argent sur rouge
Edition 1967 100x40x5

N°17 Trame alterée
Edition 1968
3 exp. 30x30x30

N°18 Cercele sur trame
Edition 1968
2 exp. 60x60x17

N°19 Formes virtuelles par
deplacement sur
5 spectateur
3 exp. Edition 1968
23.5x44x24

N°20 Jeu a manipuler
Edition 1958
2 exp. 90x20x10

 ambivalentes
1959 66x66
2 exp.

C Sequences progressives
ambivalentes
1959 66x66

- 1 Kontinual-Ijus, cylinder
 - 2 Kontinual-Ijus med form som förskjuts (vägg)
 - 3 Kontinual-Ijus
 - 4 Kontinual-Ijus med 49 cylindrar
 - 5 Kontinual-Ijus i tak
 - 6 Kontinual-Ijus i djupdimension
 - 7 Kontinual-Ijus i djupdimension
 - 8 Kontinual-Ijus
 - 9 Dubbelprojektion av buktande linje
 - 10 Dubbelprojektion av vertikala linjer
 - 11 Studsande Ijus
 - 12 Överraskande rörelse med pulserande ljus
 - 13 Ljus i rotation
 - 14 Projicerad pulserande lampa
 - 15 Överraskande rörelse med pulserande ljus
 - 16 Pulserande ljus i violett och grönt
 - 17 Cirkel med pulserande ljus
 - 17b Kontinual-mobil, silver på silver
 - 18 Kontinual-mobil, silver på svart
 - 19 Kontinual-mobil, rött på grönt
 - 20 Kontinual-mobil, transparent
 - 21 Kontinual-mobil
 - 22 Förändrade trådar
 - 23 Dubbelform som förskjuts
 - 24 Form som förskjuts
 - 25 Cirkel som förskjuts mot trådar
 - 26 Sex cirklar som förskjuts
 - 27 Former som förskjuts mot trådar
 - 28 Former som får verkan genom att åskådaren flyttar sig
 - 29 Studsande kulor
 - 30 Trådar som kan manipuleras
 - 31 Vibrerande spegel
 - 32 Instabil grund
 - 33 Passage med buktande spegel
 - 34 Spegel
 - 35 Glasögon
 - 36 Grupp av överraskande rörelser
 - 37 Fem överraskande rörelser
 - 38 Spelbord med 20 ping-pongballar
 - 39 Spel med en ping-pongball
 - 40 Vibrerande band
 - 41 Horisontala rörelser
 - 42 Spegelgaller
 - 43 Rum (A) med reflekterande och rörliga plattor
 - 44 Rum (B) med vibrerande projektion
 - 45 Stigande ambivalenta sekvenser av 14 färger
 - 46 Stigande ambivalenta sekvenser av 14 färger
 - 47 Stigande ambivalenta sekvenser av 14 färger
- MULTIPLER
- M. No 1 Kontinual-mobil. Efter teman som utvecklats sedan 1960. Sex bakgrundsplattor och sex olika serier av sinsemellan skiftande mobiler
- M. No 2 Kontinual-Ijus, cylinder
- M. No 3 Kontinual-mobil
- M. No 4 Former som får verkan genom att åskådaren flyttar sig
- M. No 5 Kontinual-Ijus, form som förskjuts
- M. No 7 Kontinual-Ijus
- M. No 9 Visuellt spel
- M. No 11 Kontinual-mobil, silver på silver
- M. No 12 Reflekterande galler
- M. No 13 Kontinual-mobil, silver på svart
- M. No 14 Kontinual-mobil, silver på rött
- M. No 17 Förändrade trådar
- M. No 18 Cirkel mot trådar
- M. No 19 Former som får verkan genom att åskådaren flyttar sig
- M. No 20 Spel som kan manipuleras
- M. No 21 Två band som förskjuts mot trådar
- M. No 22 Band som förskjuts
- M. No 23 Kontinual-Ijus
- SERIGRAFIER
- A Stigande ambivalenta sekvenser
- B Stigande ambivalenta sekvenser
- C Stigande ambivalenta sekvenser